

PROJEKT

DEKLARACJA WARSZAWSKA

Konkluzje z seminarium zorganizowanego przez Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Polityki Spójności Terytorialnej KR-u (COTER)

1. Europejski Kongres Gmin Wiejskich

Warszawa, 20 października 2011 r.

Jaka polityka spójności na obszarach wiejskich po 2013 r.?

Uczestnicy seminarium

- Zwracają uwagę na to, że mimo występowania znaczących różnic między obszarami wiejskimi UE, wszystkie z nich stoją przed podobnymi wyzwaniami, do których należą: mobilność i dostęp do usług publicznych, konkurencyjność, możliwości zawodowe, bezrobocie (najczęściej wyższe niż w obszarach miejskich), PKB na głowę mieszkańca niższe od średniej unijnej czy migracja młodych ludzi do miast. Obszary te winny również sprostać nowym wyzwaniom – związanym na przykład ze starzeniem się ludności i zmianą klimatu.
- Świadomi powyższych względów oraz tego, że polityka spójności dowiodła już swego stymulującego wpływu na rejony znajdujące się w niekorzystnym położeniu, przypominają, że polityka ta powinna skoncentrować się w większym stopniu na wspomnianych obszarach UE, by realizować założenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej zapisane w Traktacie i by sprzyjać harmonijnemu rozwojowi całej UE.
- Podkreślają konieczność zwracania większej uwagi na potrzeby obszarów wiejskich oraz doprowadzenia do właściwej równowagi między strategiami politycznymi dotyczącymi miast i wsi. W regionach UE należy wzmacniać więzi łączące obszary miejskie z wiejskimi oraz opracowywać bardziej zintegrowane strategie terytorialne – również te wchodzące w skład programów funkcjonalnych dotyczących poszczególnych obszarów.

Doświadczenia lat ubiegłych pokazują, iż model oparty na wzroście rozprzestrzeniającym się od miast do obszarów wiejskich i podmiejskich ma swoje ograniczenia.

- Zgadza się, że polityka spójności winna skupić się na strategii „Europa 2020”; nalegają jednak na uwzględnienie konkretnych możliwości i mocnych stron obszarów wiejskich, co pozwoli im wносить większy wkład w realizację celów tej strategii. W omawianym kontekście po raz kolejny wskazują na potrzebę bezzwłocznego opracowania skuteczniejszych planów strategicznych, które przygotowałyby obszary wiejskie do wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020. Wiąże się to z koniecznością zastosowania wskaźników terytorialnych, które uwzględniałyby charakterystykę poszczególnych obszarów wiejskich, miast i regionów i były bardziej ukierunkowane na zrównoważony rozwój.
- Podkreślają potrzebę pogłębiania synergii między dwoma zasadniczymi strategiami terytorialnymi UE – polityką spójności i WPR – z myślą o bardziej zintegrowanym podejściu do rozwoju obszarów wiejskich po roku 2013. Uważają, że wspólne ramy strategiczne obejmujące wszystkie fundusze strukturalne (EFRR, EFS, fundusz spójności, EFRROW i EFMR) ułatwią koordynację i będą wywierać korzystny wpływ na synergię między polityką spójności a WPR po roku 2013.
- Zaznaczają, że projekty, w których wykorzystuje się środki z programów UE, powinny być wspierane finansowo z budżetów publicznych (krajowych, regionalnych i lokalnych), szczególnie podczas kryzysu i w sytuacji, gdy budżety te są ograniczone.
- Zwracają uwagę na kluczową rolę, jaką mają do odegrania władze lokalne i regionalne w sprostaniu wyzwaniom gospodarczym, społecznym i środowiskowym, przed którymi stoją obszary wiejskie. Podkreślają potrzebę pełnego zaangażowania decydentów lokalnych i regionalnych w proces reformowania i wdrażania funduszy strukturalnych oraz EFRROW – poprzez efektywne wielopoziomowe sprawowanie rządów i wszechstronne umowy o partnerstwie. Przypominają też, jak ważna dla ograniczenia dysproporcji regionalnych jest daleko idąca solidarność między państwami członkowskimi.

EUROPEAN UNION

Committee of the Regions

Stanowisko

**Związku Gmin Wiejskich w sprawie rozwoju obszarów wiejskich
po 2013 roku.**

Europejski Kongres Gmin Wiejskich

Warszawa, 19-20 października 2011 rok

W oparciu o dotychczasową dyskusję na temat kształtu wspólnej polityki rolnej po 2013 r. prowadzoną na forum UE oraz wyzwania stojące przed reformą w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, środowiska naturalnego i równowagi terytorialnej, przedstawiciele samorządu terytorialnego uczestniczący w Kongresie postulują wzmocnienie działań na rzecz:

- zrównoważonego rozwoju, poprzez wspieranie zatrudnienia,
- zachowania struktur społecznych na obszarach wiejskich,
- promowania zielonego wzrostu,-
- zastosowania innowacyjnych rozwiązań dla poprawy jakości życia mieszkańców wsi.

Aby cele te osiągnąć, należy:

1. Wzmocnić w II filarze WPR kwestie środowiskowe, klimatyczne i innowacyjne obszarów wiejskich jako miejsca życia i działalności wielu mieszkańców Europy. Wymaga to podejmowania działań na rzecz wsparcia wszechstronnego rozwoju tych obszarów.
2. Uwzględnić rozwój wsi w polityce spójności, zwiększyć planowane nakłady na II filar WPR i powiązać je tak, aby w większym niż obecnie stopniu wyrównywać warunki życia mieszkańców.
3. Rozszerzyć działania na rzecz tworzenia miejsc pracy poza rolnictwem, rozwoju infrastruktury drogowej i informatycznej, edukacji, kultury oraz ustanowić subwencję środowiskową dla obszarów chronionych.
4. Stwarzać możliwości wzrostu zatrudnienia i dostępu do kultury, oświaty i usług poprzez wzmocnianie lokalnych centrów rozwoju- małych miast i wsi będących siedzibą administracji samorządowej oraz powiązań komunikacyjnych miasto- wieś. Zwiększyć rolę obszarów funkcjonalnych w rozwoju lokalnym w oparciu o małe miasta.

5. Kontynuować podejście Leader. Zwiększyć środki Lokalnych Grup Działania na realizację ich strategii poprzez planowane połączenie funduszy rolnych z regionalnymi i społecznymi. Środki osi 3 PROW powinny być w większym niż dotąd stopniu przeznaczone na realizację lokalnych strategii rozwoju obszarów wiejskich.
6. Koordynować lepiej politykę rozwoju stwarzając warunki aby poprzez kontrakty partnerskie, włączać wszystkie fundusze do krajowego dokumentu strategicznego .

Na bazie polskich doświadczeń widzimy potrzebę:

1. Uczestnictwa przedstawicieli samorządów w negocjacjach rządu z Komisją Europejską,
2. Utworzenia programu wielofundusowego wspierającego obszary wiejskie, co umożliwi kompleksowe podejście do problemów, ułatwi kontrolę i ocenę efektywności,
3. Uproszczenia i skrócenia procedur, co jest szczególnie istotne dla Małych Projektów. W programie Leader koszty zarządzania przekraczają jego efektywność.
4. Wprowadzenia możliwości finansowania wyprzedzającego dla wszystkich działań.
5. Likwidacji limitów środków ramach jednego działania dla beneficjentów, co ma miejsce w obecnym PROW – w podstawowych usługach dla ludności, która często uniemożliwia kompleksowe i sensowne rozwiązanie problemu.
6. Umożliwienia inwestowania w drogi lokalne ze środków funduszu dla rozwoju obszarów wiejskich.

Obszary wiejskie w całej swej złożoności, różnorodności, nierównym stopniu rozwoju i posiadanej infrastruktury, ogromnym obszarze i zasobach – wymagają od poszczególnych państw i całej Unii Europejskiej specjalnej troski, wsparcia i opieki, gdyż jest w nich serce całego organizmu.

EUROPEAN UNION

Committee of the Regions

Projekt

Stanowisko

Związku Gmin Wiejskich w sprawie prowadzenia zadań oświatowych.

Europejski Kongres Gmin Wiejskich

Warszawa, 19-20 październik 2011 rok

Zgromadzeni na Europejskim Kongresie Gmin Wiejskich przedstawiciele polskiego samorządu z troską spoglądają na stan polskiej oświaty na terenach wiejskich.

Koniec kadencji Parlamentu i Rządu RP przerwał prace nad istotną nowelizacją prawa oświatowego. Podczas Kampanii wyborczej padały często sprzeczne i demagogiczne hasła. Apelujemy do nowo wybranego parlamentu i tworzącego się Rządu RP o pilne podjęcie przerwanych prac nad zmianami prawa oświatowego.

Jest bardzo istotne, aby prawo dotyczące finansowania i organizacji oświaty było sprawnym narzędziem w rękach polskiego samorządu. Jakie narzędzie, takie efekty. W ostatnich latach dostrzegamy pozytywne zmiany w ustawie o systemie oświaty: zwiększenie naszych uprawnień w kształtowaniu sieci szkolnej, inne zasady konkursów na dyrektorów szkół itd. Ale dla nas najistotniejsze jest to, aby rząd RP, minister edukacji, a później parlament zdecydował o napisaniu od nowa jednej z ważniejszych ustaw w polskim systemie prawnym - Karty Nauczyciela. Jesteśmy pełni szacunku dla pracy nauczycieli. Ale czas uwspółcześić anachroniczny akt prawny, który nie służy dobrym nauczycielom ani polskiemu systemowi edukacji. Minister oświaty podjął pierwsze prace. Chodzi nam przede wszystkim o:

- zmianę statusu zawodowego nauczycieli
- uproszczenie systemu wynagrodzeń i wprowadzenie mechanizmów lepiej motywujących do dobrej pracy
- podwyższenie pensum do poziomu krajów Unii Europejskiej
- likwidację anachronicznych dodatków wiejskiego i mieszkaniowego, przejęcia przez ZUS finansowania nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia
- likwidację dodatków wyrównawczych, często trafiających do nauczycieli, którzy sobie na nie nie zapracowali
- opracowanie standardów edukacyjnych
- umożliwienie łączenia bibliotek szkolnych i publicznych w gminach wiejskich i miasteczkach, gdzie szkoła powinna pełnić także rolę ośrodka kulturotwórczego

Ponadto gminy wiejskie postulują, aby w algorytmie podziału subwencji oświatowej odpowiednio ująć kosztów dowozu uczniów oraz uwzględnić niż demograficzny. W ciągu najbliższych 10 lat będzie coraz mniej dzieci.

Nowym wyzwaniem jest obniżenie wieku szkolnego, objęcie obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym dzieci 5 – letnich oraz istotne poszerzenie opieki przedszkolnej nad 3 i 4- latkami.

Bez subwencji przedszkolnej z budżetu państwa gminy wiejskie nie sprostają temu zadaniu.

Już teraz poziom zadłużenia oraz struktura budżetów wiejskich samorządów uniemożliwiają finansowanie tak kosztownych zadań.

Oczekujemy od nowego Parlamentu i Rządu RP zdecydowanych działań i dojrzałej merytorycznie współpracy z polskim samorządem w sprawach kształcenia młodego pokolenia Polaków i wyrównywania szans edukacyjnych na obszarach wiejskich.

Stanowisko
przedstawicieli samorządu terytorialnego w zespole
opiniodawczo- doradczym do spraw statusu zawodowego nauczycieli

Uczestniczący w pracach zespołu opiniodawczo-doradczego do spraw statusu zawodowego nauczycieli powołanego przez Ministra Edukacji Narodowej przedstawiciele ogólnopolskich organizacji samorządowych wchodzących w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego uzgodnili wspólne stanowisko w najważniejszych obszarach problemowych i przyjęli zgodnie stanowisko następującej treści:

Ustawa „Karta Nauczyciela” uchwalona przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w roku 1982 powstała w nieistniejącej od dziesięcioleci rzeczywistości ustrojowej, społecznej i cywilizacyjnej. Sześćdziesiąt nowelizacji tej Ustawy, dokonanych na przestrzeni trzydziestu lat nie mogło jej unowocześnić. Przeciwnie, zmiany dokonywane pod wpływem bieżących zdarzeń psuły jej wartość jako dokumentu stanowiącego prawo.

Na przestrzeni dziesięcioleci kwestie regulujące status zawodowy nauczycieli i przepisy regulujące prowadzenie zadań oświatowych rozproszone zostały pomiędzy dwie ustawy – Kartę Nauczyciela i Ustawę o systemie oświaty, czasem w sposób nie znajdujący uzasadnienia (np. zapis o obowiązku przygotowania standardów oświatowych przez Ministra właściwego d/s oświaty i wychowania znalazł się, nie wiadomo czemu, na ponad rok w KN).

Już tylko wymienione wyżej powody skłaniają nas do wyrażenia stanowczej opinii o nieprzydatności KN w obecnym kształcie do regulowania statusu zawodowego nauczycieli.

Podstawowe założenia proponowanych zmian to:

1. Objęcie przepisami ustawy KN nauczycieli prowadzących bezpośrednio proces dydaktyczny (podstawy programowe) z uczniami (nauczyciele przedmiotowi) we wszystkich typach szkół zarówno publicznych, jak i niepublicznych. W tych ostatnich z prawem ustalania wynagrodzeń i pensum przez podmiot prowadzący.
2. Przeniesienie regulacji prawnych dotyczących statusu dyrektora placówki do ustawy o systemie oświaty, ponieważ jego pozycja dotyczy procesu zarządzania, a nie dydaktyki. Jeśli dyrektor jest nauczycielem winien zachować uprawnienia wynikające z KN w czasie pełnienia funkcji dyrektora (poza czasem pracy). Dyrektor winien być wyłoniony wyłącznie w drodze konkursu na 5-letnią kadencję.
3. Powinien obowiązywać 40 godzinny tydzień pracy, w tym pensum wynoszące dla nauczyciela przedmiotu 20 godz + 2 godz. Czas pracy w całości winien być ewidencjonowany i rozliczany przez dyrektora szkoły wg regulaminu wewnętrznego uwzględniającego system zadaniowy.
Proponuje się urlop nauczycielski w wymiarze 52 dni roboczych, w przedszkolach 35 dni roboczych. Czas bez zajęć dydaktycznych można przeznaczyć na szkolenia, doksztalcanie, konferencje itp...
4. Konieczne jest wycofanie niekonstytucyjnych i nielogicznych zapisów art. 30 dot. średnich wynagrodzeń oraz likwidacja dodatku wiejskiego i mieszkaniowego, uproszczenie systemu wynagrodzeń nauczycielskich poprzez pozostawienie jedynie wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy.
5. Zmniejszenie z 1% do 0,5% puli środków przeznaczonych na szkolenia nauczycieli

(obecnie jest wiele możliwości korzystania z innych środków na ten cel). Środki przesunąć na wynagrodzenia będące w gestii dyrektora szkoły, np. na dodatki motywacyjne.

6. Zmiana zasad udzielania urlopów dla poratowania zdrowia. Proponuje się udzielać ich wyłącznie w wyniku opinii zespołu orzekającego na czas roku szkolnego. Urlop finansowany przez ZUS.

7. Konieczne jest zmodyfikowanie zasad awansu zawodowego.

Do zawodu nauczycielskiego winien trafiać stażysta z przygotowaniem praktycznym (praktyką odbytą podczas studiów) potwierdzonym egzaminem.

Kolejny stopień to nauczyciel kontraktowy (6 lat), następnie mianowany (wg propozycji MEN).

Proponujemy, aby stopień nauczyciela dyplomowanego był tytułem honorowym.

Tytuł nauczyciela dyplomowanego nadawałby dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii organu prowadzącego. Nie wiązałby się on z wyższym wynagrodzeniem, ale upoważniałby do pełnienia funkcji np. opiekuna stażystów lub lidera projektów, co mogłoby się wiązać z dodatkową gratyfikacją.

Konieczne jest powiązanie awansu zawodowego nauczycieli z podniesieniem jakości pracy szkoły.

Przedstawiciele samorządu nie wypowiadają się na temat „Kodeksu etycznego nauczycieli”.

W okresie przejściowym prawa nabyte powinny być zachowane.

Opracował zespół:

Lucyna Ekkert	ZW RP
Jolanta Lipszyc	UMP
Ewa Dumkiewicz – Sprawka	UMP
Marek Wójcik	ZPP
Piotr Mróz	ZMP
Andrzej Jakubiec	UMP
Marek Olszewski	ZGW RP
Andrzej Porawski	sekretarz KWRiST
Hanna Hendrysiak	sekretariat KWRiST